



RESSENYA A VICENT BAYDAL, *ELS ORÍGENS DE LA REVOLTA DE LA UNIÓ AL REGNE DE VALÈNCIA (1330-1348)*, VALÈNCIA, PUV, 2013, pp. 420, ISBN: 978-84-370-9136-5

REVIEW TO VICENT BAYDAL, *ELS ORÍGENS DE LA REVOLTA DE LA UNIÓ AL REGNE DE VALÈNCIA (1330-1348)*, VALÈNCIA, PUV, 2013, pp. 420, ISBN: 978-84-370-9136-5

FREDERIC APARISI ROMERO  
frederic.aparisi@uv.es  
Universitat de València

En els darrers anys la història política ha experimentat una notable revaloració per part de la historiografia. Enrere ha quedat el rebuig i la marginació que des *d'Annales* i el corrent marxista van dominar en el panorama historiogràfic vers aquest camp de recerca. Si això ha estat possible ha sigut gràcies també a una renovació metodològica. La història política ja no és, almenys no únicament, el dia a dia dels monarques. Sense renunciar a les bondats de disposar dels itineraris de les corts reials, la nova història política passa, fonamentalment però no exclusiva, per l'anàlisi de les relacions rei-regne i del procés de construcció de l'Estat. La singladura personal dels governants ja no és l'objecte d'estudi en si mateix sinó més aviat una forma d'aproximació a una problemàtica molt més àmplia i complexa. Així les coses, la nova història política és també història econòmica, història de la vida quotidiana o història de gènere en la mesura que les despeses de les corts reials,

les pautes de consum dels monarques o el paper de les dones a les monarquies europees són algunes de les perspectives d'anàlisi susceptibles de ser integrades en la recerca.

El llibre de Vicent Baydal que ací presentem, *Els orígens de la revolta de la Unió al regne de València (1330-1348)*, arreplega el bo i millor d'aquesta nova història política. De la qualitat del treball en dóna bon testimoni l'obtenció el 2011 del XXVIII premi Ferran Soldevila convocat per la Fundació Congrés de Cultura Catalana. Com s'escau del títol, l'autor pretén analitzar els canvis polítics que va experimentar el regne de València en els anys 30 del segle XIV i que a mig termini abocaren al moviment de la Unió el 1348. L'obra s'estructura al voltant de dues parts que corresponen, per un costat, als darrers anys del regnat d'Alfons el Benigne, entre 1330-1336 i, per l'altre, als primers anys de Pere el Cerimoniós com a rei, entre 1336-1348. L'eix central del treball girà al voltant de les relacions rei-regne al llarg del període esmentat, les quals estaven condicionades per la política exterior, fortament bel·licosa, de la monarquia, i per les necessitats pecuniàries que aquesta comportava. És per això que les campanyes militars i les reunions entre els monarques i els estaments que les precediren conformen el nucli de l'exposició. En efecte, no estem davant d'un treball exclusivament d'història política. A les planes interiors del llibre hi ha també molt d'història econòmica en la mesura que les exigències fiscals de la monarquia per finançar les seues campanyes militars i altres donatius relacionats amb els matrimonis dels membres de la família reial són detingudament analitzades.

El període estudiat també destaca, però, per la política d'alineacions del patrimoni reial que tant Alfons el Benigne com Pere el Cerimoniós protagonitzaren. Pel que això respecta, Baydal mostra el lideratge de l'oligarquia de la ciutat de València a l'hora de defensar la integritat de l'estament reial. Finalment, els esforços a fi d'evitar aquesta fragmentació, així com per fer front a les sol·licituds de donatius, comportaren l'endeutament de les hisendes municipals. Aquesta escalada del deute resulta evident en el cas de la universitat de València. En efecte, si bé és cert que les peticions fiscals realitzades per Jaume II eren ja aleshores gairebé anuals, aquesta tendència es consolidà en els regnats d'Alfons el Benigne I, sobretot, de Pere el Cerimoniós. Aquestes sol·licituds de numerari es resolgueren principalment a través de noves imposicions sobre el consum i de préstecs. A la venda de llocs reials calia afegir, per tant, una major pressió fiscal que, juntament amb la successió de males collites i la climatologia adversa, confegiren les condicions adients per l'increment del malestar social que desembocà en la rebel·lió de 1347.

L'obra destaca per la consulta i el treball de diversos fons documentals procedents principalment de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, però també de l'Arxiu Municipal de València i l'Arxiu del regne de València. La recerca arxivística de Baydal li ha permès de traure a la llum reunions entre els monarques -Alfons el Benigne, primer i després Pere el Cerimoniós- i els estaments que fins ara eren desconegudes. Així mateix, altres fets, particularment el famós episodi protagonitzat per Francesc de Vinatea, són definitivament ubicats en l'esquema més ample dels esdeveniments. Així mateix, cal assenyalar l'ús que l'autor fa de la documentació a l'hora d'exposar els esdeveniments.

Ressenya a Vicent baydal, *Els orígens de la revolta de la Unió al regne de València (1330-1348)*, València, PUV, 2013

De forma magistral Baydal fa seua aquella màxima que consisteix en deixar “parlar” els documents, això sí, després d’haver-los interrogat amb les preguntes adients. Amb aquesta tècnica d’exposició, la lectura del llibre resulta més lleugera del què hom podria esperar, donada la temàtica. Tot plegat, doncs, som al davant d’un llibre que ja és una referència per a la història política i econòmica del regne de València, d’obligada consulta per a tots aquells que es dediquen a les relacions rei-regne.